

การปฏิรูปการศึกษา การศึกษาฯ 4.0 : โดย ประเสริฐ ตันสกุล

นำเสนอเมื่อ : 6 ก.พ. 2560

การปฏิรูปการศึกษา การศึกษาฯ 4.0 : โดย ประเสริฐ ตันสกุล

การปฏิรูปการศึกษา

การศึกษาฯ 4.0 ต้องการการสั่งสอน

และการเลี้ยงสอนสรรค์สร้างลักษณะนิสัยด้วย

ทุกครั้งที่เปลี่ยนแปลงอ่านใจเข้ามาเป็นรัฐบาล เรื่องความมั่นคง เศรษฐกิจ กับการศึกษา จะเป็นสามเรื่องหลักที่รัฐบาลทุกคณะสัญญาภักบุประชาธิรัฐจะต้องคิดใหม่ทำใหม่ ส่องเรืองแรกเป็นเรืองเฉพาะหน้า ทำได้จริงอย่างที่พูดหรือไม่ คนทำไปก็รู้ได้ จากการดำเนินชีวิตปกติประจำวัน

ส่วนเรื่องที่สาม คือการปฏิรูปการศึกษาที่ทำมาหลายครั้งหลายรอบแล้ว เรื่องแก้กฎหมาย ปรับปรุงกระทรวง ทำแผนการศึกษาฯ ปี สิบห้าปี ยิสิบปี ต่อไปอาจอร่อยปี ผลิตครุฑีมีคุณภาพ เป็นเรื่องที่ได้ฟังซ้ำๆ เหมือนฟังแผนเสียงตกร่องอยู่ แม้แต่ครั้งนี้เสียงรองและทำนองคลายของใหม่ แต่ที่แท้เป็นของเก่าเลาใหม่ จัดจากใหม่โดยยึดถืออยู่กับหลักคิดเดิมที่ว่า การศึกษาคือ การ “สั่งสอน” ให้มีความรู้เนื้อหาวิชา ด้วยการจัดสิ่งแวดล้อมใหคนที่ไม่เคยสอนมากำหนดและรับรองหลักสูตรมาตรฐาน จัดโครงสร้างและตำแหน่งบริหาร เพื่อให้มีอำนาจมากขึ้น ขึ้นช่วงให้ครูเดินประจำเมินทุกยางก้าว ไม่ยอมไปไหน

ในช่วงนี้ นิยมพูดกันว่าเราอยู่ในยุค 4.0 และ เราจะต้องเตรียมคนให้สู้กับโลก ในอาเซียน ต้องปรับปรุงหลักสูตร ต้องให้ครูสอนงานใหม่ในครุตั้งๆ โรงเรียนนักวิชา อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาต้องเขียนผลงานไปตีพิมพ์เผยแพร่ ต้องมีงานวิจัยหลายๆ เรื่อง มหาวิทยาลัยต้องเน้นทำวิจัยมากกว่าสอน เพราะมีนักศึกษาลดลงทุกปี เป็นแนวคิดที่นาทีจริงๆ

โลกยุค 4.0 ตามความเข้าใจของชาวบ้าน หมายถึงยุคเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนผ่าน ที่หุ่นยนต์ทำงานแทนคนได้ทุกเรื่อง สร้างผลผลิตมาตรฐานได้จำนำวนไม่จำกัด ตนทุนต่อหน่วยต่ำ คนต้องไปทำอย่างอื่นที่หุ่นยนต์ทำไม่ได บทบาทของคนจึงต้องเปลี่ยนไป

แต่ใน การปฏิรูปการศึกษาที่ท่านกำลังคิดที่กำกันอยู่ จึงยังเน้นเฉพาะเพียงสวนของการถ่ายทอดวิชาความรู้ ทักษะอาชีพ และการสั่งสอน ด้วยการ “สั่งสอน” พุทธิ-ผลลัพธ์-หัวใจ กับ “อบรม” จริงๆ ดูเดิม ไม่ต่างกับเมื่อรอยปีก่อน

ในระดับอุดมศึกษา ท่านก็วนอยู่ในเขาวงกต ขยาย ยุบ เลิก เพิ่ม องค์กรและตำแหน่งในหน่วยงานบริหารจัดการทางการศึกษา เดຍแยกมหาวิทยาลัยจากกระทรวงศึกษาธิการ ไปตั้งหน่วยกำกับดูแลสั่งการในสังกัดสำนักนายกฯ ขยายอำนาจเป็นทบทวนมหาวิทยาลัย เพิ่มหน่วยงานและตำแหน่งแล้วเวียนกลับมาเป็นแห่งอยู่ในกระทรวงศึกษาธิการ นี้ก็จะเริ่มแตกตัวไปตั้งเป็นกระทรวงอุดมศึกษาเพิ่มรัฐมนตรี เพิ่มปลัด เพิ่มรอง เพิ่มผู้ตรวจ อีกแล้ว

ในระดับประถมศึกษาโดยยกไปสังกัดมหาดไทยเป็นการศึกษาประชาบาล เพิ่มหน่วยงาน
แล้วอยู่กกลับมาในกระทรวงศึกษาฯ ขยายอำนาจบริหารเป็นแท่งในระบบผู้ท้าทัว
หรือโโนตตนรีสากลหาสนสำหรับวางแผนโนต มี-ชอล-ที-เร-ฟู สายโครงสร้างมั่นคงกำลังคิดแต่งหนอตต่อแขวง
ออกเป็น 13 ทบวงการศึกษา ประจำตามภาคภูมิศาสตร์อีกแล้ว

ที่ผ่านมา

ท่านได้ทุ่มเททรัพยากรมหาศาลให้กับการสร้างองค์กรตรวจสอบสถานศึกษาเพื่อติดตามสถานศึกษาแห่งใดมีคุณภาพประดับได้ อาจว่าจะทำให้เด็กไทยไฟแรงศึกษาไม่ยักพวกรติกันไม่ใช้ยาเสพติด ครูสอนดี เด็กดีเป็นชัยให้พอแม่เด็กเลือกโรงเรียนได้ถูกที่ถูกทางตามกำลังเศรษฐกิจ และบันฑิตจากสถาบันอุดมศึกษาจะมีความรู้ตามหลักสูตรมาตรฐานตามระเบียบของกระทรวง ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน และเด็กไทยก็จะเทกว่าเด็กอาเซียน...จะพากาติมั่นคงได้

เรื่องนี้ เมื่อผลสอบความสามารถของเด็ก ชี้ว่าเด็กไทยตกอันดับไปอยู่หลังสิงคโปร์และเวียดนาม กลุ่มผู้และผู้มีหน้าที่ก็อธิบายว่า เป็นเพราะเด็กที่ขาดสอบในครั้งนี้ไม่ใช้เด็กเก่งของระบบการศึกษาไทย เราไม่ได้คัดเด็กเก่งสุดสุด เข้าสอบ...นั่นแปลว่าผลการสอบของเข้าเชื้อถืออาชญาเป็นสาระไม่ได้ เพราะเขาทำได้ไม่เก่งของเราราไปเทียบกับเด็กเก่งของเวียดนาม ควรหานาค่าเราคัดเด็กหัวกะทิจากโรงเรียนใหญ่ๆ ลงเข้าสอบ เราก็จะไม่แพ้กันแน่น ไม่เห็นจะยาก...จบ

คิดง่ายดี แต้มันเป็นคำตอบหรือคำแก้ตัวกันล่ะ หลายคนเห็นว่าควรคิดใหม่ทำใหม่ เดินหน้าเสียบ้างได้แล้ว

ผลกระทบจากการปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมา ที่เห็นชัดเป็นมหัศจรรย์ คือ การเปลี่ยนการ “ทำงาน” ของครูมาเป็นการ “ทำรายงาน” และ “ทำเอกสารหลักฐาน” การประเมิน และ **เกิดสถานการณ์สำคัญ “ตัวชี้วัด”** ที่มากับคลื่นสื่ามากการประเมิน ครูต้องloyalty ทำผลงานเขียนบทความและต่ำร่วงชากการ ฝ่าทางแบบฟอร์ม ในขณะที่เด็กไปหาความรู้จากภูเก็ต และจากครูโรงเรียนการวิชา เพื่อจดจำเอาไว้สอบ ความภาระของครูมาจากการทำงาน แทนที่จะมาจากการทำงาน ผลการศึกษาที่ปรากฏเด็กก็จะมี แก๊ต แพ็ต โอลีนเด อีเน็ต และปีช่า ค่อยสอบคัดจำแนกให้เองว่าใครตอบขอสอบเก่งกว่าใคร

รัฐบาลท่านบอกวันนี้เราร้อยในยุค 4.0 และ ท่านต้องรู้แตกฉานกว่าครู่ๆ อยู่แล้วว่า คนที่จะเป็นกำลังในการพัฒนาชาติ ในยุค 4.0 นอกจากจะต้องมีทักษะจากความรู้ตามหลักสูตรที่ได้จัดทำไว้เรียนมา ที่ฝรั่งเรียกว่า คือกนิทีฟ สกิล (Cognitive skills) swollen แลวยังต้องมีทักษะอีก swollen ที่ฝรั่งเรียกว่า นันคือกนิทีฟ สกิล (Non-cognitive skills) คือทักษะที่ได้จากการทำงานของมนุษย์ swollen น้ำหนา ซึ่งมาจากการหล่อหลอมฝึกปฏิบัติให้เป็นคนไม่มีกังวล มีจิตมุ่งมั่นที่จะยืนหยัดใช้ความคิดเคราะห์ ใจรุ่งด้วยตนเอง สร้างสรรค์แนวทางในการพิชิตปัญหา (Conscientiousness)

ทักษะส่วนนี้ ฝรั่งเรียกว่า grit หมายถึงความมุ่งมั่นหากันนี้ไม่มีง่าย ที่เป็นคุณลักษณะ (personality) หรือลักษณะนิสัย (Character) ซึ่งในยุคเทคโนโลยีดิจิทัลนี้ ถือว่าเป็นคุณลักษณะหรือลักษณะนิสัยที่จำเป็นต้องปลูกฝังให้กับเยาวชนทุกคน นอกเหนือไปจากการให้ความรู้เนื้อหาวิชาในตำราเรียน ที่เรียกว่า พุทธศึกษา พลศึกษา จริยศึกษา และหัดศึกษา

เป็นทักษะที่ทุกคนต้องมีและจะต้องสร้างขึ้น โดยอาศัยการหล่อหลอมโดยการฝึกให้ทำงานช้าๆ จนเป็นนิสัยติดตัวที่แสดงออกโดยอัตโนมัติ คำว่า จิตตะ หมายความว่า วิริยะ อุตสาหะ เป็นเพียงความรู้ที่เราร่อนให้ด้วย แต่เราไม่เคยปลูกฝัง

ในยุคนี้ครูอาจารย์ในสถานศึกษาทุกระดับ จะต้องทำหน้าที่ให้ครบห้องสองห้อง คือให้ความรู้ด้วยการ “สั่งสอนอบรม” swollen กับอีก swollen คือ การ “เสี่ยมสอน” เพื่อปลูกฝังลักษณะนิสัยที่เกิดจากการพัฒนาทักษะต่างๆ ของ swollen หน้า โดยอาศัยกระบวนการสอน และการฝึกให้ทำซ้ำๆ ให้มีความมุ่งมั่นหากันมามาก ไม่ยอมง่ายๆ ด้วยการผลิต การะจัง และทางการหน้าในวิชาชีพครู จึงเป็นประเด็นเนี้ยบพลันที่จะต้องได้รับการปฏิรูปอย่างจริงจัง

ข้อสมมุติฐานที่เคยมีมาว่าทุกคนที่มีความรู้เนื้อหาวิชา ก็สอนได้ เป็นครูได้ใช้ไม่ได้อีกต่อไปแล้ว นักวิชาการเฉพาะสาขา ที่จะประกอบอาชีพครู ต้องมีความรู้และทักษะ ด้านการสอน วิธีสอน

จิตวิทยาที่เกี่ยวข้องรู้หลักการสอนและหลักการศึกษาด้วย
ครุอาจารย์ที่แม้มีความรู้เนื้อหาวิชาสาขาวนคบและลึกเพียงใด หากไม่รู้วิธีสอนวิชานั้นๆ ตามหลักวิชาครู
ก็ไม่สามารถตอบโจทย์การสร้างบุคลิกภาพให้แก่เยาวชนยุค 4.0 ได้

การปฏิรูปการศึกษาในยุคนี้ จึงต้องเน้นที่เด็กกับครู ไม่ใช่ขยายอำนาจผู้บริหารด้วยการสร้างองค์กรมหาอำนาจ

แต่ในทางปฏิบัติ ณ วันนี้ท่านก็ยังคงบรรลุผล ยุบรวม ย้ายสำนัก เพิ่มคณะกรรมการ แยกกระทรวง
แยกเขต รวมเขตແຍກภาค ตั้งสำนักเพิ่ม ตั้งตำแหน่งบริหารเพิ่มสร้างสำนักงานเพิ่ม ยุบรวมโรงเรียน
จัดคนลงตำแหน่งบริหารระดับสูงที่วาง อยู่ในกระทรวงศึกษาธิการ
ເອົາตำแหน่งที่วางอยู่ในกระทรวงศึกษาธิการไปยับรวมตั้งเป็นตำแหน่งระดับปลัดกระทรวงในภาคภูมิศาสตร์เพิ่มขึ้น
อีก 13 แห่ง และจัดคุณสุวนเกินในกระทรวงอื่นมาນั่งตำแหน่ง ตามหลักคิดแบบทำงานหวาน
ซึ่งก็ไม่มีใครบอกได้ว่าท่าน “ขยายโอกาสให้กำลังคนสุวนเกิน” หรือ “ขยายอำนาจผู้บริหาร” เช่นนี้จะทำให้
“เด็กไทยໄດ້ศึกษา และพัฒนามั่นคง” ตามที่ให้เด็กว่าตาม หรือหาไม่

การที่เราตกลงให้ในเดือนมกราคมทุกปี มีวันเด็กกับวันครู กับออกเป็นนัยๆ ว่าเด็กกับครู
คือแกนสำคัญของการพัฒนาการศึกษาของชาติ ซึ่งในวันเด็กแห่งชาติปีนี้
รัฐบาลนี้อุดสาหทำให้ทำเนียบรัฐบาลปราภกภูมิภาคชั้นเป็น ทำเนียบได้ในเสาร์ ก็ไม่แน่ใจว่าจะบอกใบ้อะไรหรือเปล่า
วันครูแห่งชาติ ภูมิทั่วประเทศศึกษาธิการประจำปีนี้อย่างไร ให้บันทึกการสอนของครูโรงเรียนกว่าวิชาดังๆ เป็นวิธีโอ
ลงในชีวิต แจกให้เด็กตามโรงเรียนต่างๆ ที่ไม่มีโอกาสเรียนนักวัดวิชาได้เรียน
ให้ครูทุกโรงเรียนสอนเหมือนโรงเรียนนักวัดวิชา คงหัววังแก่ภาพพจนฯ
กระทรวงนี้ไม่ได้เป็นเตาลนเปี๊ยะห์ทองอีกต่อไปแล้ว

ในส่วนของเนื้องานหลัก เหมือนกับท่านกำลังท่องสูตรคูณ ส่องหนึ่งเป็นสอง ส่องสองเป็นสี่...
คืออย่างเน้นเฉพาะถ่ายทอดความรู้ ยังไม่เคลื่อนไหวไปแผลแต่จะพูดถึง เรื่องเสริมสร้างบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย
ฝึกทักษะทางสมองและบัญญา และการพัฒนาศักยภาพเยาวชนให้เป็นคนมุ่งมั่นบากบั่นไม่มั่นคง
รู้จักคิดสร้างเสริมและต่อยอดโดย คำว่า “ให้คิดเป็น” เป็นเพียงไวหารในห้องประชุม
มาตั้งแต่ยุคขยายการศึกษาภาคบังคับเจ็ดปี

ตอนนี้ก็ใช้ว่า “คิดวิเคราะห์” แทน เพื่อให้ดูแปลกดีมี ก็เท่านั้น

สำหรับในช่วงสามวันนั้นตัวว่าการของรัฐบาลนี้ งานสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาที่มีความพิเศษ
คือการนำอำนาจเบ็ดเสร็จตามมาตรา 44 มาเป็นเครื่องมือบริหารการศึกษาแทนการใช้กฎหมายหลัก
จะปลดโครง窠โครงราษฎร์ชี้ได้ทันที
ซึ่งได้รับเสียงเชียร์กึกก้องจากคนดังหลายกลุ่มทั้งในกระทรวงและในสถาบันอุดมศึกษา แสดงว่ากองเชียร์
ยังเข้าใจว่าการปฏิรูปการศึกษา คือการขยายอำนาจ ทำให้ผู้บริหารในกระทรวงมีอำนาจเบ็ดเสร็จ
สั่งการเด็ดขาดผ่านกลุ่มตัวแทนได้
โดยรวมศูนย์อำนาจไว้กับรัฐมนตรีกับปลัดกระทรวงและเลขาธิการสำนักงานส่วนกลาง...น่าสนใจ

ท่านได้ใช้ชื่ออำนาจมาตรา 44 จัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา
เปลี่ยนบทบาทของเจ้าหน้าที่ในหน่วยบริหารกลุ่ม
ที่ต้องสนับสนุนส่งเสริมใหม่ให้เป็นเครื่องมือบริหารราชการโดยอิสระ ภายใต้ขอบเขตแห่งศักยภาพของแต่ละแห่ง^{ที่}
ไปเป็นเห็นวิธีการบริหารราชการที่ต้องดำเนินการตามที่ตั้งตั้งตาม พ.ร.บ.
เพื่อลดความเป็นอิสระทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาให้อยู่ในครอบทิศทางที่ผ่านมา ให้เป็นเครื่องมือในการกำหนด
อาจหลักความมั่นคงของประเทศไทย นั่นว่าเพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
เป็นศูนย์กลางอำนาจสามารถสั่งการต่อสถาบันอุดมศึกษาทั้งปวงให้มี ทำ-มุ่-พิ-บาน คือ ไม่แตกแยกได้
โดยไม่มีส่วนได้เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาและทรัพยากรัฐมนตรีฯ

หลายคนคงได้แต่คิด ว่าผู้เสนอให้นำอำนาจเผด็จการรูมาใช้ลักษณะนี้ เป็นการคิดของผู้มีความรู้ทั่ว
แต่ขาดคุณลักษณะจำเป็นสำหรับคนในยุค 4.0 (grit) จึงเสนอให้ทำง่ายๆ คือเดินวนอยู่ในเขาวงกตไปเรื่อยๆ

คงไม่มีใครกล้าพูดตรงๆ อาจเป็นเพราะกลัวถูกสั่งนำตัวไปปรับทัศนคติ...มั้ง เพราะมาตราสี่สิบสี่ แค่ได้ยินก็หางลุ้นๆ แล้ว

หยุดใช้เงินภาษีจากการเพื่อการขยายอำนาจหน่วยบริหารทุกรูปแบบกันเสียที่เคอะทุนหัว...
ขอให้คณะกรรมการหาอำนาจที่ตั้งขึ้นมาจนอักษรไทยจะไม่พ้อใช้เป็นชื่อย่ออยู่แล้วนั่น
เลิกคิดสร้างแผนบริหารการศึกษาระยะสิบปี รายปี ข้างหน้าให้รู้บาลในอนาคตเข้าปฏิบัติได้แล้ว
ขอเพียงกำหนดภาพผลลัพธ์ที่ต้องการ
ให้เป็นกรอบเป้าหมายและวัตถุประสงค์หลักของการศึกษาสำหรับประชาชนยุค 4.0
ให้ชัดเจนเป็นที่ยอมรับของประชาชนเก็งพอล้วน รายละเอียดทางปฏิบัตินอกนั้น
ให้เป็นหน้าที่ของรัฐบาลในอนาคตที่อาสาเข้ามาบริหารโดยรับผลประโยชน์ตอบแทนจากภาษีของประชาชนเข้าได้แล้ว
คงฝืนบอก เขาจะต้องหาคนดีมีฝีมือเข้ามาทำแผนปฏิบัติ ทำไม่ได้ประชาชนก็จะขึ้นไล่ไปเอง

ขอเพียงอย่าใช้อำนาจมาตรา 44 คุ้มครองให้อยู่เหนือกฎหมายค้างไว้ก็แล้วกัน

ขอคุณที่มาจาก [มติชนออนไลน์](#)วันที่ 6 ก.พ. 60 เวลา 13:49 น.